

Türkiye ve Ermenistan arasında 10 Ekim 2009 tarihinde imzalanan iki protokol, bir asra yakın bir anlaşmazlığı sona erdirmeye kapasitesine sahip belgeler olarak büyük önem taşımaktadır. Ancak, gerek protokollerin uygulamaya konmasında, gerek uygulanmaya başladıktan sonra, özellikle soykırım iddiaları konusunda sorunların mevcut olduğu ve belirsiz bir süre için de olmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında protokollerin mevcut anlaşmazlığı çözen değil, çözüm sürecini başlatan belgeler olarak görülmesi daha gerçekçi olacaktır. Dergimizin “**Olaylar ve Yorumlar**” yazısı, önemlerini dikkate alarak, sadece protokoller konusuna hasredilmiştir.

Prof. Dr. Seçil KARAL AKGÜN tarafından kaleme alınan “**Birinci Dünya Savaşı Sonunda Osmanlı Ermenilerinin Büyük Batılı Devletlerle Karmaşık İlişkileri**” başlıklı geniş yazısı, Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerinden başlayarak Birinci Dünya Savaşı içinde ve sonrasında Ermeni Sorunu’nda görülen başlıca gelişmeleri ve Lozan Antlaşması’yla Ermenilerin Doğu Anadolu dâhil, bağımsız bir devlet kurma düşlerinin sona ermesini ele almaktadır. Yazıya bu konuyla ilgili orijinal belgeler de eklenmiş bulunmaktadır.

Fransa’nın en tanınmış tarih dergisi olan L’Histoire’in Nisan ayı sayısında Ermeni soykırım iddialarını ele alan ve bu konuda Fuat DÜNDAR ile yapılan uzun bir söyleşiyi de kapsayan bir yazı yayımlanmıştır. **Prof. Norman STONE** ile **Maxime GAUIN** söz konusu söyleşideki bazı yanlışlara ve tutarsızlıklara değinen bir yazı kaleme alarak adı geçen dergiye göndermişler, ancak dergi bu cevabı yayımlamamıştır. Konuya tamamen bilimsel açıdan yaklaşan bu metni “**L’Histoire’a Yanıt**” başlığıyla biz yayımlıyoruz.

Prof. Ahmet İNSEL ile Fransız uyruklu Ermeni asıllı **Michel MARIAN**’ın yaptıkları söyleşi Fransa’da “**Dialogue sur le tabou arménien**” (Ermeni Tabusu üzerinde Diyalog) başlığı altında bir kitap halinde yayımlanmıştı. E. Büyükelçi **Pulat TACAR** bu kitapta yer alan başlıca görüşleri ve bu konudaki bazı yorumlarını “**Ermeni Tabusu Üzerinde Diyalog’a İlişkin Notlar**” başlıklı yazısında dile getirmiş bulunmaktadır.

Ramazan YILDIZ, Avusturya’ya Ermenilerin yerleşmesinin XVI. asra kadar uzandığını, halen sayıları fazla olmasa da, esas yerleşme döneminin 2. Dünya Savaşı’ndan sonra olduğunu belirterek bu ülkedeki Ermenilerin bugünkü durumları, kurdukları dernekler ve “soykırım”ı tanıtmak amacıyla giriştikleri etkinlikler hakkında “**Avusturya’daki Ermeni Diasporası**” başlıklı yazısında bilgi vermektedir.

Türkiye- Ermenistan ilişkileri son yıllarda Türkiye içinde olduğu kadar yabancı ülkelerde de dikkat çekmekte ve bu konuda düşünce kuruluşları bazı toplantılar yaparak bunların sonuçları hakkında raporlar hazırlamaktadır. **Aslan Yavuz ŞİR** söz konusu raporların en önemlilerini inceleyerek ele aldıkları konuları, ortak noktalarını ve önerilerini “**Türk-Ermeni İlişkileri ve Think-Tank Etkisi**” başlıklı yazısında ortaya koymaktadır.

39’uncu Uluslararası Sosyoloji Enstitüsü Dünya Kongresi 11–14 Haziran 2009 tarihinde Erivan’da yapılmıştır. Bu Kongreye katılan **Doç. Dr. Ayşegül BAYDAR AYDINGÜN**’ün hazırlamış olduğu bir yazı “**Kongre Raporu**” başlığı altında Dergimizde yer almaktadır.

Dergimizde iki kitabın tahliline ilişkin yazılar ile Ermeni Sorunu ve Ermeniler konusundaki en son çıkan kitaplar hakkında bilgiler de bulunmaktadır.

Güncel Belgeler bölümüne 10 Ekim 2009 tarihinde Türkiye ve Ermenistan arasında imzalanmış bulunan iki protokolün orijinal Türkçe ve İngilizce metinleri konmuştur.

Saygılarımız ve en iyi dileklerimizle

Editör